

Salvator Žitko

Mednarodno znanstveno srečanje ILIRSKÉ PROVINCE
V NAPOLEONSKI EVROPI,
Pariz, Nacionalni vojni muzej (*Musée de l'Armée*),
20. – 21. maj 2010

V dvorani Austerlitz Nacionalnega vojnega muzeja (*Musée de l'Armée, Hôtel national des Invalides*) v Parizu je v dneh 20. in 21. maja 2010 potekalo mednarodno znanstveno srečanje z naslovom *Ilirske province v napoleonski Evropi* (*Les Provinces illyriennes dans l'Europe napoléonienne*).

Srečanje, ki je na določen način zaokrožilo vrsto manifestacij in prireditev, posvečenih 200-letnici ustanovitve Ilirskih provinc, je organiziralo Središče za zgodovinske raziskave 19. stoletja v Parizu (*Centre de Recherches en histoire du XIXe siècle, Paris I – Paris IV*) v sodelovanju s Šolo za doktorske študije moderne in sodobne zgodovine (*Ecole doctorale Histoire moderne et contemporaine*), Inštitutom Napoleon (*Institut Napoléon*), Nacionalnim vojnim muzejem (*Musée de l'Armée*) ter hrvaškim, črnogorskim in slovenskim veleposlaništvom v Franciji. Kot soorganizatorji so nastopili tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) s svojim Znanstvenoraziskovalnim centrom, Zgodovinski inštitut Črne gore, Hrvaška akademija znanosti in umetnosti ter Univerza na Primorskem (Slovenija) v Zadru, Splitu in Zagrebu (Hrvaška), kakor tudi veleposlaništvi Bosne in Hercegovine ter Srbije v Franciji.

Oba dneva je znanstveno srečanje suvereno in zavzeto vodil in povezoval prof. dr. Jacques-Olivier Boudon, predstojnik Oddelka za zgodovinske študije na pariški Sorboni in predsednik Inštituta Napoleon.

Organizatorji so očitno želeli v Parizu zbrati predstavnike vseh tistih dežel, ki so nekdanj tvorile Ilirske province, in s tem v nekakšnem dialogu med francoskimi strokovnjaki in strokovnjaki iz nekdanje Jugoslavije izpostaviti, osvetliti in predstaviti tiste teme, ki naj bi na podlagi najnovejših raziskav izluščile in poudarile značilnosti, vlogo in pomen Napoleonovih Ilirskih provinc oziroma območja jugovzhodne Evrope v širšem smislu. Ob tem je bila opazna odsotnost italijanskih strokovnjakov, zlasti iz Trsta; tako je problematiko tega nadvse pomembnega jadranskega pristanišča v napoleonskem obdobju predstavil le Julien Saporiti iz pariškega Inštituta Napoleon s temo *Trst in Ilirske province: med domoljubnim zanosom in trgovsko krizo* (*Trieste et les Provinces Illyriennes: entre élans patriotiques et crise commerciale*).

Sicer pa so francoski predavatelji predstavili tako širšo problematiko balkanskega prostora (npr. Michel Kerautret s temo *Napoleon in Balkan*; Emmanuel Penicaut s temo *Francoska okupacijska armada v Ilirskih provincah*; Olivier Varlan s temo *Francija, Rusija in Balkan – načrt delitve Otomanskega cesarstva*; Olivier Chaline s temo *Položaj pomorstva na Jadranu v napo-*

leonskem obdobju in Géraud Poumared s temo *Francija, Dubrovnik in Otomansko cesarstvo*), kot posamezne osebnosti, zlasti generalne guvernerje Ilirskih provinc (npr. Jacques-Olivier Boudon: *General Bertrand, generalni guverner Ilirskih provinc* in ugledni zgodovinar Jean Tulard z Inštituta za politične vede: *Joseph Fouché, zadnji guverner Ilirskih provinc*).

Tudi predavatelji in strokovnjaki iz hrvaških inštitutov in univerz so predstavili tako nekatere splošne teme (npr. Stjepan Lapenda: *Gospodarsko življenje v napoleonski Dalmaciji*; Vjekoslav Čosić: *Francoski vpliv na hrvaški jezik*) kot posamezne teme, usmerjene v predstavitev nekaterih vidnejših osebnosti z vojaškega, političnega in kulturnega področja (npr. Franjo Šanjek: *Maršal Marmont, Francozi in integracija hrvaških ozemelj*; Edi Miloš: *Francoska revolucija in Napoleon v delu Antuna Radića*; Claude Grbeša: *Marc Slivarich de Heldenbourg, hrvaški general v službi cesarstva*).

Odnos med Napoleonom in J. Karađorđevićem v času Ilirskih provinc je predstavil zgodovinar Dušan Bataković, sicer srbski veleposlanik v Franciji, Slobodan Šoja, veleposlanik Bosne in Hercegovine v Egiptu pa temo: *Napoleonska saga v Bosni na začetku 19. stoletja*, medtem ko sta Radoslav Raspopović in Ivan Laković z Zgodovinskega inštituta Črne gore predstavila temo: *Črna gora ob ustanovitvi Ilirskih provinc*.

Slovenijo smo zastopali štirje predavatelji: dr. Janez Šumrada, zgodovinar in slovenski veleposlanik v Franciji, s temo *Kulturni in politični projekt Valentina Vodnika v času Ilirskih provinc*; dr. Stane Granda z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU s temo *Protifrancoski upor na Kranjskem jeseni 1809*; Matevž Košir iz Arhiva R Slovenije v Ljubljani s temo *Framazoni na območju Ilirskih provinc v 18. stoletju in do konca francoskega obdobja*. Podpisani Salvator Žitko z Univerze na Primorskem sem predstavil temo: *Vprašanje pripadnosti Istre k Ilirskim provincam v kontekstu delovanja ilirske delegacije v Parizu leta 1810*.

Avstrijski prostor je zastopal le prof. Leopold Auer z Univerze na Dunaju s temo: *Avstrija v odnosu na Ilirske province*.

V celoti so tako referati kot trenutke tudi polemična diskusija predstavljali pomemben doprinos k dosedanjemu poznavanju problematike Ilirskih provinc, kar se bo nedvomno v še večji meri odražalo v zborniku simpozija, ki naj bi po zagotovilih organizatorjev izšel še v letošnjem letu. Pri tem je potrebno omeniti, da se je francoski organizator odločil za spremembo prvotno dogovorjenega koncepta, ki je tako potekal le "enodelno" v Parizu, slovenski delež predavateljev pa je bil s tem precej skrčen, zato se je Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU odločil, da svoj dolg do povabljenih udeležencev izpolni še v letošnji jeseni z organizacijo simpozija *Dimenzije Ilirskih provinc 1809–2009*.

Majsko srečanje v Parizu je, kot rečeno, zaokrožilo vrsto prireditev, posvečenih problematiki Ilirskih pro-

vinc, ki so se že ob koncu leta 2005 pričele s prvim mednarodnim srečanjem na temo *Dvestoletnica Napoleonove vladavine ob vzhodnem Jadranu* (*Bicentenaire du règne de Napoléon Ier en Adriatique orientale*) in ki je v organizaciji Univerze na Primorskem (Koper, Slovenija), Sveučilišta v Zadru (Hrvaška), Archives nationales de France (Pariz, Francija) ter Fundacije Tanje in dr. Janeza Šumrade (Ljubljana, Slovenija) potekal med 8. in 10. decembrom 2005 v Kopru in Zadru, nekdanjih središčih beneške in francosko-italijanske Istre in Dalmacije, ter skušal ob udeležbi vidnih strokovnjakov iz Francije, Italije, Slovenije, Hrvaške in Črne gore napraviti korak naprej pri poznavanju napoleonskega obdobja ob vzhodnem Jadranu.

V ta okvir lahko prištevamo tudi pripravo zbornika *Napoleon na Jadranu* (*Napoléon dans L'Adriatique*), ki ga je uredil dr. Janez Šumrada, izdala pa Založba Annales (Univerza na Primorskem, ZRS Koper in Zgodovinsko društvo za južno Primorsko); zbornik sta na pariški Sorboni (dvorana Guizot) 7. junija 2006 predstavila Jacques-Olivier Boudon in dr. Janez Šumrada, ki je hkrati kot urednik z dr. Josipom Kolanovićem iz Zagreba predstavil tudi zajeten arhivski vodič z naslovom *Napoleon in njegova uprava ob vzhodnem Jadranu in na ozemlju vzhodnih Alp 1806–1814* (*Napoléon et son administration en Adriatique orientale et dans les Alpes de l'Est 1806–1814*), ki ga je leta 2005 izdal Hrvaški državni arhiv.

K poglobitvi francosko-slovenskega sodelovanja sta zlasti na muzejskem področju prispevali tudi obe razstavi, in sicer razstava *Napoleon Rezhe Ilirija vstan* (*Napoléon dit Illyrie lève, toi!*) v organizaciji Muzeja in galerije mesta Ljubljane spomladi 2009 v ljubljanskem Mestnem muzeju ter razstava *Pod Napoleonovim orlom* (*Sous les aigles napoléoniennes*) z obsežnim katalogom, ki je bila v organizaciji Narodnega muzeja v Ljubljani, Arhiva R Slovenije in Nacionalnega vojnega muzeja v Parizu slovenski javnosti predstavljena v drugi polovici leta 2009, francoski pa v nekoliko skrčeni obliki v prostorih Vojnega muzeja v Parizu (*Musée de l'Armée*) spomladi leta 2010.

Če k temu prištejemo še simpozij z naslovom *L'Istria e le Province Illiriche nell'età napoleonica. Nel bicentenario del Codice napoleonico 1806–2006*, ki je v organizaciji Društva za zgodovinske in geografske študije v Piranu (*Società di studi storici e geografici Pirano*) že novembra 2006 potekal v Piranu, prispevki pa bodo v letošnji jeseni predstavljeni v IV. številki društvene periodike *Acta Historica Adriatica*, poseben tematski sklop pa tej problematiki posveča tudi pričujoča revija *Annales* (*Series Historia et Sociologia* 20, 2010, 2), potem lahko z veseljem ugotovimo, da sta tako zgodovinska kot širša humanistična stroka ožjega primorskega, slovenskega kot širšega prostora tej problematiki posvetila vso dolžno pozornost ter s tem svoje izsledke posredovala tudi širši javnosti.

Aleksej Kalc

Mednarodni znanstveni posvet ILLYRIEN –
DIE FRANZOSEN UND DIE
HABSBURGERMONARCHIE,
Dunaj, 22.–23. oktober 2009

Leta 2009 smo se spominjali dvestote obletnice tretje francoske zasedbe naših krajev in nastanka Ilirskih provinc, ki predstavljajo pomemben zgodovinski moment v zgodovini slovenskih in sosednjih dežel. Jubilej je bil priložnost za razne kulturne prireditve in znanstvena srečanja na to zgodovinsko temo, med katerimi je bil tudi mednarodni posvet zgodovinarjev na Dunaju 22. in 23. oktobra, ki so ga oblikovali udeleženci iz Slovenije, Avstrije, Francije in Hrvaške. Posvet so priredili Slovenski znanstveni inštitut, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Francoski kulturni inštitut, vsi trije z Dunaja, in ljubljanska izpostava Avstrijskega znanstvenoraziskovalnega urada. Prvi dan posveta je potekal v konferenčni dvorani Haus-, Hof- und Staatsarchiva na Minoritenplatzu 1, kjer so ob otvoritvi navzoče pozdravili generalni direktor avstrijskih državnih arhivov prof. dr. Andreas Mikolletzky, vodja Haus- Hof- und Staatsarchiva mag. Thomas Just, francoski veleposlanik na Dunaju Philippe Carré in generalni tajnik Avstrijske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Arnold Suppan.

Študijski del znanstvenega srečanja, ki ga je prvi dan povezovala in referate povzemala v francoskem oziroma nemškem jeziku prof. dr. Katja Sturm-Schnabl z dunajske univerze, je uvedel veleposlanik Republike Slovenije v Parizu, zgodovinar dr. Janez Šumrada s preglednim referatom o Slovencih v napoleonovi Iliriji, sledil mu je prof. dr. Peter Vodopivec z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani s prispevkom, naslovljenim Ilirci, Ilirske province in Francozi. Trije francoski zgodovinarji mlajše generacije so nato nastopili z referati o nekaterih pomembnih poglavjih v zgodovini Ilirskih provinc, iz katerih so tudi doktorirali na pariških vseučiliščih. Aurelie Fertil je razpravljala o vlogi in pomenu cest v političnem, gospodarskem in družbenem življenju Ilirskih provinc, Pauline Ringoot o položaju in vlogi županov, Antony Gaudillere pa o časopisu *Télégraphe Officiel* in njegovi vlogi v službi francoske oblasti. Sledili sta predavanje prof. dr. Leopolda Auerja, bivšega direktorja Haus- Hof- und Staatsarchiva, o virih za zgodovino Ilirskih provinc v avstrijskem državnem arhivu in predavanje prof. dr. Wernerja Drobjescha s celovške univerze o vprašanju odprave fevdalnega reda v Ilirskih provincah. V popoldanskem delu se je posvet nadaljeval s prispevkom prof. dr. Franca Rozmana z Univerze v Mariboru, ki je spregovoril o tem, kako je o Ilirskih provincah poročal časopis *Wiener Zeitung*, in s prispevkom prof. dr. Reinharda Stauberja s celovške univerze, ki je spregovoril o vprašanju delitve Tirolske leta 1810 med Bavarsko, Italijo in Ilirske province. Prvi dan